

Hoestende paarden

Bijna elke paardeneigenaar krijgt er wel een keer mee te maken: een hoestend paard. In veel gevallen is dit een onschuldige verkoudheid die zonder ingrijpen vanzelf overgaat. Zo nu en dan is hier wat medische hulp bij nodig, maar soms worden de problemen chronisch.

ERICA VAN DEN BROEK, dierenarts bij Paardendokters, Zwaanshoek

Hoesten komt in elk jaargetijde voor. Wel verschilt de oorzaak van het hoesten vaak per jaargetijde. In de koude en natte maanden is de oorzaak veel vaker viraal, met soms als gevolg ook een bacteriële infectie. Als paarden veel op stal staan in deze maanden kunnen stof en schimmelsporen uit hooi en stro ook een belangrijke oorzaak van het hoesten zijn. In de warmere en drogere maanden zien we regelmatig paarden met hooikoortsachtige klachten. Hierbij speelt een allergie voor bepaalde pollen die ingeademd worden een grote rol. Vaak krijgen deze paarden elk jaar rond dezelfde periode last van hoestklachten en benauwdheid.

Frisse lucht

Om een hoestend paard weer fit en gezond te krijgen, is het essentieel dat de leefomgeving geoptimaliseerd wordt. Paarden kunnen slecht tegen stof en schimmels, en zeker als de luchtwegen al geïrriteerd zijn, reageren deze hier heftig op. Door irritatie van de luchtwegen (door een virus, stof of pollen) gaan deze meer slijm produceren. Het doel van dit slijm is het wegvangen van ziekmakende deeltjes voordat deze dieper in de luchtwegen terechtkomen. Dit is natuurlijk goed, maar bij een te grote productie van dit slijm raken de luchtwegen verstopt en wordt ademen moeilijker. Een andere reactie in de geïrriteerde luchtwegen is dat de spieren in de bronchiën (vertakkingen van de luchtpijp) samentrekken. Hierdoor wordt de diameter kleiner en kan het slijm ook moeilijk opgehoest worden. Het slijm zit gevangen en zorgt dat zuurstofuitwisseling bemoeilijkt wordt. Het paard wordt nu snel benauwd. Medicijnen kunnen deze reacties van de luchtwegen wel omkeren, maar als de oorzaak niet wordt weggenomen, blijven de problemen terugkeren. Het is dus voor ieder paard, maar voor een hoestend paard in het bijzonder, belangrijk dat stof en schimmelsporen zo veel mogelijk worden vermeden, en er zo veel mogelijk frisse lucht is. In de praktijk betekent dit dat het hooi moet worden natgemaakt door het 10 minuten in een ton met water te dompelen.

Als paarden veel op stal staan, kunnen stof en schimmelsporen uit hooi en stro een belangrijke oorzaak zijn van hoesten.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Goed vochtig voordroogkuil bevat ook al veel minder stof dan hooi. Een heel goede, maar wel wat duurdere methode is het stomen van het ruwvoer in een hooistomer (haygain). Voor paarden met chronische problemen, die levenslang nat/gestoomd hooi moeten krijgen, is het vaak wel de investering waard. Voer ruwvoer altijd van de (verharde) grond, niet uit een hooghangend net. Als een paard van de grond eet, komt er minder stof in de neus tijdens het eten en kan slijm makkelijker afvloeien. Stro bevat altijd stof en schimmelsporen, ook stro van goede kwaliteit. Als bodembedekking voor hoestende paarden zijn vlas of houtkrullen beter geschikt. Denk hierbij ook aan de buurpaarden. Soms kan het nodig zijn ook deze op een andere bodembedekking te zetten. In ieder geval is het goed om paarden uit de stal te halen op het moment dat er uitgemest en opgestrooid

Schade aan de diepe longdelen kan niet worden hersteld

wordt en tijdens het vegen. In het ideale geval staan deze paarden veel buiten in de frisse lucht, maar dit is niet altijd haalbaar. Voor paarden met een pollenallergie is het soms juist verstandiger om ze minder of niet buiten te zetten in de periodes dat er veel pollen in de lucht zweven. Het is niet altijd makkelijk om erachter te komen waar een paard allergisch voor is. Dit kunnen bijvoorbeeld ook kippen zijn die in de stal overnachten of de stalpoes. Bij aanhoudende problemen, ondanks de juiste managementaanpassingen, moet dus verder worden gekeken naar mogelijke veroorzakers van het probleem. De leefomgeving heel precies in kaart brengen en het bijhouden van een dagboek kunnen hierbij helpen.

Aanpak

Als een paard wel hoest en/of een snotneus heeft, maar niet benauwd is, mag het wel licht werken. Dit zorgt er ook voor dat de luchtwegen meer open komen te staan en slijm dunner wordt en makkelijker wordt afgevoerd. Een benauwd paard moet rust hebben. Benauwdheid is te herkennen aan een of meerdere van de volgende sympto-

men: versnelde ademhaling (> 16x per minuut), knijpen met de buikspieren bij uitademing, grote neusgaten in rust, gestrekte hoofd-halshouding en soms zelf een bijgeluid bij de ademhaling, zoals snurken of piepen. Dit is altijd een reden om een dierenarts te raadplegen, die kan met medicijnen de benauwdheid (tijdelijk) wegnemen en daarna met advies over het management hopelijk helpen om de benauwdheid weg te houden. In het geval van hooikoortsachtige oorzaken is dit lastiger. We kunnen niet de pollen uit de lucht weghalen. Wel kan het soms schelen als paarden bijvoorbeeld overdag op stal en 's nachts buiten worden gehouden. Ook zijn er speciale pollenneusmaskers/-netjes op de markt die soms verlichting bieden. Als de problemen erg groot zijn, is het soms een oplossing om een paard te verhuizen naar een andere omgeving met andere bomen en planten. Helaas hebben sommige van deze

paarden gedurende langere tijd medicijnen nodig om van klachten af te zijn. Vaak is dit in de vorm van inhalatiemedicijnen (puffertjes).

Klachten serieus nemen

Schade aan de diepe longdelen (longblaasjes) kan niet worden hersteld. Deze schade treedt vooral op als een paard erg benauwd is. Er wordt dan wel, met veel moeite, lucht in de longblaasjes gezogen, maar het lukt niet goed om de lucht er weer uit te persen (ondanks de buikpers die bij de ademhaling wordt gebruikt). Er blijft steeds meer lucht in de longblaasjes achter, waardoor die kunnen scheuren. Het gevolg is dat deze paarden uiteindelijk, ook als ze niet ziek zijn of hoesten, een slechtere conditie krijgen en het werk minder goed of helemaal niet meer aankunnen. Dit wordt ook wel dampigheid genoemd. Het is daarom altijd belangrijk om klachten van hoesten en zeker van benauwdheid serieus te nemen. Hierbij is hulp van de dierenarts vaak nodig, maar het optimaliseren van de leefomstandigheden is het allerbelangrijkst. Ook als dit lastig is of meer werk kost, helaas. ☹